

HATÁRÓRIZET ÚTON A MINŐSÉG FELE

Az Integrált Határmenedzsment

Az EU CARDS integrált határigazgatási (IBM) elveit az IBM Nyugat Balkáni Irányelveiben rögzítették 2004 októberében. Ez a határellenőrzésben és az áruforgalom elősegítésében érintett hatóságok és ügynökségek közötti koordinációra és együttműködésre koncentrál. Az eredményes, hatékony és integrált rendszerek megteremtése biztosíthatja a nyitott határokat a törvényes áru- és személyforgalom számára, de egyúttal gátja is lehet azoknak az illegális tevékenységeknek és veszélyeknek, amelyek egyszerre fenyegetik a nemzetbiztonságot, valamint az emberi környezetet és az élővilágot.

A nyugat balkáni határmenedzsmentben érintett ügynökségeknek – határrendészeti szerveknek, a vámservezeknek, növény és állategészségügyi hatóságoknak – és az érintett területen működő állami és nem-állami szerveknek nemcsak a szervezetükön belül, hanem azon kívül is mind nemzeti, mind nemzetközi szinten törekedniük kell a koordináció és az együttműködés fejlesztésére. A határmenedzsment ilyen értelemben vett átfogó megközelítése számításba veszi a jelenkori minőségi határigazgatáshoz kapcsolódó feladatok eredményes és hatékony végrehajtását.

Az IBM Irányelvek nemcsak az Európai Bizottság érintett szervei által elfogadott EU elveket határozzák meg, de elsőként foglalják magukba a terület jelenlegi EU szabványait és legjobban bevált gyakorlati megoldásait, ezáltal elősegítve egy egységes, minőségi szemléletet az IBM iránt a régióban. Ugyanakkor a dokumentum arra irányul, hogy megkönnyítse a nemzeti stratégiák és akciótervek továbbfejlesztését a meghatározott stratégiai célok megvalósítása érdekében. A nemzeti stratégia megformálásában a minőségellenőrzéshez szükséges egységes nemzeti szemlélet kialakítását támogatják és egy kiindulási pont kerül meghatározásra, amely alapján a további fejlődés megítélhető. A stratégia a fennálló helyzet mélységi elemzésén alapul, amely alapján a kihívások és ennek megfelelően a célok megállapíthatóvá válnak. Az akcióterv a stratégia kiegészítéseképpen meghatározza a konkrét lépéseket, amelyek a rendelkezésre álló eszközök segítségével a stratégiában lefektetett célok leghatékonyabb megvalósításához szükségesek.

A célok tükrözni fogják azt az általános követelményt, vagyis a minőségi határmenedzsment megvalósítását, amely az IBM Irányelvekben meghatározott, az együttműködés valamennyi területén – jogi és szabályozó keret, igazgatás és szervezés, eljárások, humán erőforrás és képzés, kommunikáció és információcsere, valamint infrastruktúra és felszerelés – alkalmazott legjobb gyakorlati megoldásokon alapul. A jogi és intézményi keret biztosítja az alapot érthetően meghatározva az egyes ügynökségek és közigazgatási szervek feladatait. Az egységes eljárások hozzájárulnak a szolgálati hatékonyság és minőség magas szintjéhez. Más ügynökségek munkájának támogatása érdekében képzésen keresztül ismertetni kell feladataikat és az általuk alkalmazott eljárásokat. Az eredményes és a hatékony határellenőrzés és az áruforgalom érdekében a releváns adatok gyors cseréje ugyanolyan döntő fontosságú a szervezeten belül, mint a

szervezetek között. Ezt az információcserét optimalizálni lehet, amennyiben az együttműködési szempontot figyelembe veszik az IT által támogatott határ infrastruktúra kiépítésénél vagy átalakításánál.

Az IBM elvek nyugat balkáni megvalósításában az érdekelt kulcsszemélyek korai bevonása, ugyanúgy, mint a következetes terminológián alapuló elv egységes értelmezése magától értetődővé vált. Ebből a szempontból a nemzeti partnerek bevonásának folyamatossága döntő jelentőséggel bír. Ezt döntéshozó, illetve műveleti szintű interminiszteriális koordinációs szervek létrehozásával lehetne elősegíteni, amelyek kulcsszerepet játszanának a folyamat fenntartásának és megvalósításának biztosításában. Világos hatáskör megjelölés alapján ezek a szervek felelősek a nemzeti IBM stratégia és akcióterv megtervezéséért, megvalósításáért és rendszeres felülvizsgálatáért.

Számos EU-hoz kapcsolódó projekt²⁰⁰ folyik jelenleg is a nyugat balkáni országokban, amelyek célja a legjobban bevált gyakorlat átadása, valamint a stratégiai és akcióterv fejlesztésének, vagy a meglévő dokumentumok IBM Irányelvek szerinti modernizálásának támogatása. Ezen projektek keretében meg lehet említeni, hogy a szükséges kapacitásfejlesztésnek tartalmaznia kellene az igazgatási és monitoring értékelési eszközöket a szervezetek és a megvalósítási folyamatok projekt utáni fenntarthatóságának biztosítására.

Összefoglalásképpen: az integrált határigazgatás kétszeresen is hozzájárul a határörizet területén a minőség fejlesztéséhez. Egyrészt tartalmában, ahogy az integrált határigazgatás koncepciója az EU legjobb gyakorlatára épít, így segítve elő az eredményes és hatékony határigazgatási rendszerek létrehozását; másrészt módszertanában, ahogy a koncepciót bevezető államok tiszta stratégiai célokat formálnak a határigazgatás területén így biztosítva a teljesítményértékelést, illetve a folyamatos monitoringot és értékelést a nemzeti határmenedzsment minőségfejlesztéséhez vezető úton.

²⁰⁰ A Nemzetközi Migrációs Politikát Fejlesztő Központ (ICMPD) egy nemzetközi szervezet bécsi központtal. A szervezet a kormányközi párbeszédre, a migrációhoz kapcsolódó kutatásra, a kapacitásfejlesztésre és tanácsadásra koncentrál szélesebb európai összefüggésben. Az EU Bel- és Igazságügyi Nyugat Balkáni Felmérési Misszió projekt keretein belül az ICMPD támogatást nyújtott az Európai Bizottságnak az IBM Irányelvek kidolgozásában. Jelenleg 2 projektben vesz részt: az IBM koncepció megvalósításában Horvátországban (osztrák vezetéssel) és a régióban (francia vezetéssel), speciálisan segítségnyújtási stratégiák és akciótervek kidolgozásában és fejlesztésében, illetve azok megvalósításában. Magyarország az ICMPD 11 tagországának egyike.